

Bratysława, Budapeszt, Praga, Warszawa, 1 września 2020 r.

Stanowisko Grupy Digital V4 w sprawie reformy opłaty reprograficznej

Jako Digital V4, inicjatywa organizacji z branży cyfrowej i nowoczesnych technologii krajów Grupy Wyszehradzkiej: Polski, Czech, Słowacji i Węgier, której wspólnym celem jest tworzenie polityki wspierającej innowacyjność i cyfryzację w Europie Środkowo-Wschodniej oraz zacieśnianie współpracy politycznej i gospodarczej w ramach Grupy Wyszehradzkiej, apelujemy do rządów naszych państw oraz do Komisji Europejskiej o podjęcie prac nad reformą systemu finansowania pracy artystów opartego o opłatę reprograficzną. Zabieramy stanowisko w tej sprawie w imieniu istotnych uczestników tego systemu – producentów i dystrybutorów sprzętu elektronicznego, którzy tę opłatę zgodnie z obowiązującym prawem są zobowiązani doliczać do ceny wskazanych w krajowych regulacjach urządzeń elektronicznych i następnie zebrane w ten sposób środki przekazywać do organizacji zbiorowego zarządzania.

W naszej ocenie obowiązujące rozwiązanie wymaga gruntownego przemodelowania. Powstała w latach 60. XX wieku opłata reprograficzna nie odpowiada zmianom technologicznym, które zaszły od czasu jej wdrożenia, a współczesne i nadchodzące cyfrowe rozwiązania technologiczne wymykają się jej przestarzałym ramom. Jesteśmy w obowiązku zwrócić naszym rządów i Komisji Europejskiej uwagę na fakt, że archaiczny model opłaty reprograficznej nie dotrzymuje również kroku gwałtownemu rozwojowi nowych cyfrowych modeli biznesowych i usługowych. Konieczne jest zatem natychmiastowe dostosowanie systemu do nowych realiów technologicznych oraz metod dystrybucji kultury w sieci.

Od lat borykamy się z ciągłą walką o wydłużanie listy urządzeń objętych stosowanymi regulacjami. Stałe poszerzanie zakresu urządzeń i nośników objętych opłatą reprograficzną jest jednak rozwiązaniem topornym i bardzo wrażliwym na upływ czasu. Metoda ta jest niewydajna legislacyjnie i skazana na niepowodzenie w obliczu cyfryzacji i dynamicznie rozwijającego się rynku, na którym nowe rozwiązania pojawiają się, zanim regulacje prawne zostaną dostosowane do istniejących już produktów i usług. W istocie przepisy już dziś odbiegają od realiów technologicznych i aktualnych metod odbioru dzieł kultury. Proces ten będzie z czasem przybierał na tempie i uwydatniał luki dzisiejszego systemu.

Luki te są bowiem doskonale widoczne już dziś. Opłata reprograficzna u swego fundamentu została zaprojektowana jako metoda rekompensacji szkód ponoszonych przez twórców na skutek kopiowania ich dzieł, a więc obejmowała urządzenia i materiały pozwalające na to. Taka przesłanka nie odpowiada realiom dzisiejszego odbioru dzieł kultury. Kopiowanie utworów staje się bowiem reliktem przeszłości. Skala kopiowania daleko odbiega od czasów powszechnego stosowania kaset, czy płyt CD i staje się zjawiskiem marginalnym. Obywatele państw Grupy Wyszehradzkiej i Unii Europejskiej korzystają dziś z owoców pracy artystów za pomocą nowych kanałów, głównie za pomocą usług streamingowych, których popularność

stale wzrasta i konsekwentnie wypiera kopiowanie. Podkreślić należy również, że za obcowanie z dziełami kultury, konsumenci ponoszą dziś koszty w postaci comiesięcznych abonamentów, opłat za czasowy dostęp, czy godzą się na oglądanie reklam w ramach usługi. Nie ma uzasadnienia dla utrzymania systemu opartego o zanikające zjawisko, któremu wymykają się dzisiejsze formy odbioru kultury oraz zdobycze postępu technologicznego. Potężną skazą na systemie opłaty reprograficznej jest również jego niejednolity charakter prawny w UE. Potrzeba opłaty reprograficznej jest stale obiektem dyskusji w państwach członkowskich. W efekcie alternatywny model występują np. w Finlandii, a wśród państw, gdzie ona funkcjonuje, występują liczne rozbieżności i wątpliwości. System oparty o opłatę reprograficzną nie jest ujednoczony nawet wśród blisko współpracujących państw Grupy Wyszehradzkiej. Wszystko to jest rezultatem niewydajnego legislacyjnego charakteru systemu i stoi w sprzeczności ze staraniami Unii Europejskiej na rzecz budowania Jednolitego Rynku Cyfrowego i pogłębiania integracji. Do programu prac nad jednoczeniem rynku i legislacji w Europie należy zatem włączyć reformę mechanizmu opłaty reprograficznej. Jako organizacje działające w obrębie stale rozwijającego się Jednolitego Rynku Cyfrowego, dostrzegamy głęboką potrzebę stworzenia na nowo wydajnego systemu i ujednoczenia przepisów oraz mechanizmów w nowoczesnej Unii Europejskiej wkraczającej w erę cyfryzacji.

Wierzymy, że możliwe jest stworzenie uniwersalnej alternatywy dla funkcjonującego, lecz przestarzałego już systemu osadzonego w opłacie reprograficznej. Konieczna i nieunikniona wobec cyfrowego postępu technologicznego i przemian społecznych reforma dzisiejszego systemu z upływem czasu stawać się będzie coraz bardziej kosztowna i wymagająca. Wobec tego wzywamy rządy państw Grupy Wyszehradzkiej i Komisję Europejską do podjęcia działań na rzecz powszechnego, nowoczesnego, adekwatnego i sprawiedliwego modelu, odpornego na upływ czasu już dziś, aby zapewnić artystom w całej Grupie i Unii Europejskiej godną przyszłość opartą o powszechnie akceptowane i wydajne mechanizmy finansowania ich pracy.

O Grupie Digital V4

Digital V4 to projekt organizacji z branży cyfrowej i zaawansowanych technologii w Polsce, Czechach, Słowacji i na Węgrzech, którego celem jest wspólne tworzenie polityki wspierającej rozwój innowacyjność i digitalizację w Europie Środkowej i Wschodniej. Inicjatywa dotyczy współpracy politycznej i gospodarczej między czterema krajami w ramach Grupy Wyszehradzkiej (V4).

Przedsięwzięcie powstało w październiku 2019 r. podczas Kongresu 590 w Rzeszowie. Projekt jest tworzony we współpracy przez cztery organizacje: Związek Cyfrowa Polska, Słowacki Związek IT - ITAS, Stowarzyszenie Elektroniki Użytkowej w Czechach - ASE i Związek ICT Węgier - IVSZ.

IT Asociačia
Slovenska
DIGITÁLNE BUDOUCNOSŤ

SZÖVETSÉG A
DIGITÁLIS GAZDASÁGÉRT